

Posudek na diplomovou práci Pavla Koříneka „Narativní aspekty komiksu.“

Pavel Kořínek svou prací zcela jednoznačně dokazuje, že tématu rozumí na vysoké úrovni. Vychází sice ze základních textů komiksové teorie, z knih Willa Eisnera *Graphic Storytelling and Visual Narrative* a Scotta McClouda *Understanding Comics*, ale velmi úspěšně tyto praktické znalosti využívá pro svou vlastní schopnost deskripce komiksového média. Jistou výhodou pro práci s narativními aspekty komiksu je i ten fakt, že se jim v našem prostoru ještě nikdo nevěnoval, respektive nemáme pořádně ani ucelenou teorii a terminologii komiksu. Jediná dostupná zahraniční publikace, *Stavba komiksu* od Thierry Groensteena (Host 2005), patří spíše k okrajovým textům komiksové teorie. To si ostatně Pavel Kořínek dobře uvědomuje a s Groensteenem průběžně ve své diplomové práci polemizuje, resp. ukazuje velmi názorně a přesvědčivě nedostatky Groensteenovy práce. /rup. přeložen.

Poněkud problematičtější jsou ale některé partie Kořínekovy práce. Zejména tam, kde používá filmovou nebo filmologickou terminologii, je patrná určitá bezradnost. Kořínek přitom několikrát cituje z díla Seymoura Chatmana (*Story and Discourse: Narrative Structure in Fiction and Film*) nebo ze studie Helen Fultonové (*Film narrative and visual cohesion*). Pakliže bude Pavel Kořínek dál prohlubovat své studium tématu, bylo by dobré použít některé z dostupných česky psaných nebo přeložených filmových teorií, a to zejména tam, kde se vyskytují české termíny - vyhnul by se pak podobným excesům, jako je na s. 43: „běžně se setkáváme s oběma zoomy, častý je i tilt [vertikální naklápění], tracking [pohyb kamery], crane [kamerový jeřáb].“ Doporučil bych nahlédnout do knihy Josefa Zvěřiny (*Znakovost obrazové složky filmu*, 1968), studie *Filmová řeč* Jerzy Plažewského (1967, dostupná mj. na stránkách FAMU) nebo *Imaginární signifikant* Christiana Metze (1991). Základní terminologické problémy by vyřešilo nahlédnutí do skript FAMU, věnovaných kameře.

Podobné nároky by měly být více kladeny i na otázky výtvarného vnímání. Komiks je již z podstaty vizuální a jak dokazuje tato diplomová práce, je potřeba jeho vnímání a čtení neustále konfrontovat s ostatními druhy umění. Pavel Kořínek umí „číst“ komiks, ale zároveň se na některých dopouští poněkud vágních a nepřesných informací z oblasti výtvarného umění (například odstavec věnovaný perspektivě by měl autor do budoucna vyřešit poněkud elegantnějším způsobem). Stejně tak prázdně působí formulace jako „post-giottovská malba“. Vyřešení těchto drobných problémů by pomohlo lepší a ucelenější pochopení komiksu. Zejména v těch případech, kdy se Pavel Kořínek věnuje vypravěči. Vynechává zde totiž možnost čistě výtvarného komiksu bez slovního základu (např. Francouz Moebius, některé komiksy typické pro alternativní nebo undergroundový okruh, části komiksové série *Kabuki*

autora Davida Macka). Právě schopnost komparace teorie výtvarného projevu a literárněteoretického směřování by bylo zcela unikátním východiskem.

Vedle několika drobných poznámek, týkajících se psané formy diplomové práce (na mnoha místech by měl autor sjednotit psaní poznámek pod čarou - často jsou umístěny hned za slovem, ačkoliv se vztahují k sousloví, oddělenému navíc čárkou. Stejně tak by bylo dobré omezit slovní spojení „proslulý komiks“, nebo nacházet jiná synonyma), považuji za důležité opravit následující informaci: *„Ve specificky českém žánru „ilustrovaných sešitů“ či tzv. „obrázkových seriálů“ text zahrnutý do vyprávěčských polí často reprezentuje hlavní prostor narace - plynutí vyprávění je v takovém komiksu utvářeno spíše verbálním obsahem než vizuální/ikonickou složkou, obrazový plán je pak redukován téměř na úroveň doprovodné ilustrace.“* Autor dále uvádí jako příklad populární seriál Punťa. Takový typ seriálu ale není a nikdy nebyl specificky českým žánrem. Jeho kořeny můžeme nacházet již u původních seriálů německé provenience z poloviny 19. století (Willhelm Busch a podobně). Navíc Punťa vycházel ještě v době před vznikem moderního komiksu, který datujeme od začátku 2. světové války.

I přes dané výhrady chápu práci Pavla Kořínka jako vynikající, schopnou popsat velmi plasticky problémy komiksového vyprávění. Úvahy o možné další typologii nebo narativních aspektech by mohly být základem další (disertační) práce na doposud neznámém teoretickém teritoriu jednoho z nejmladších umění vůbec. Práci proto - i přes výše vypsané drobné nedostatky - **hodnotím jako výbornou.**

V Praze 19. 9. 2006

Mgr. Michal Jareš

